

بررسی کیفیت سود طی چرخه عمر در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس

اوراق بهادار تهران

دکتر محمد مرادی*

دکتر هدی اسکندر**

چکیده

بر اساس تئوری رقابتی و تئوری علامت دهی، شرکت‌ها طی مراحل مختلف چرخه عمرشان دارای ویژگی‌ها و شرایط متفاوتی هستند که ممکن است بر نحوه گزارشگری مالی آن‌ها اثرگذار باشد. پژوهش حاضر، در پی مشخص کردن رابطه بین چرخه عمر شرکت‌ها و کیفیت سود آن‌ها می‌باشد. برای سنجش کیفیت سود شرکت‌ها، از چهار معیار محافظه کاری، پیش‌بینی‌کنندگی سود، پایداری سود و مربوط بودن ارزش بهره گرفته شده است. نمونه پژوهش شامل شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران طی سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱ می‌باشد. برای بررسی رابطه مذکور، از تحلیل رگرسیون استفاده شده است. یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که بر اساس معیارهای پایداری سود و پیش‌بینی‌کنندگی سود، کیفیت سود طی چرخه عمر شرکت‌ها، متفاوت است. بر این اساس، پیش‌بینی‌کنندگی و پایداری سود شرکت‌هایی که در مرحله افول قرار دارند، از سایر شرکت‌ها کمتر است. این در حالی است که بین شرکت‌های بالغ و رشدی تفاوت معناداری وجود ندارد. لازم به ذکر است که محافظه‌کاری و مربوط بودن ارزش، طی چرخه عمر شرکت‌ها تفاوت معناداری ندارد.

* استادیار حسابداری، دانشگاه تهران.

** فارغ‌التحصیل دکترای حسابداری، دانشگاه تهران.

نویسنده مسئول مقاله: هدی اسکندر (Email: Heskandar@ut.ac.ir)

تاریخ پذیرش: ۹۳/۱۰/۱۵

تاریخ دریافت: ۹۳/۷/۸

واژه‌های کلیدی: تئوری رقابتی، تئوری علامت‌دهی، چرخه عمر، کیفیت سود.

مقدمه

موجودات زنده متولد می‌شوند، رشد می‌کنند، به پیری می‌رسند و در نهایت، می‌میرند. بر اساس تئوری چرخه عمر، شرکت‌ها و بنگاه‌های اقتصادی نیز همچون تمامی موجودات زنده دارای چرخه عمر هستند. شرکت‌ها با توجه به هر مرحله از حیات اقتصادی خود، سیاست و خط‌مشی خاصی را دنبال می‌کنند (دهدار، ۱۳۸۶). این سیاست‌ها ممکن است بر کیفیت اطلاعات حسابداری و گزارشگری شرکت‌ها مؤثر باشد. بی‌شک، یکی از مهم‌ترین اطلاعات مورد گزارش شرکت‌ها سود آنها است. با توجه به اهمیت سود برای تصمیم‌گیرندگان به عنوان یکی از مهم‌ترین عناصر صورت‌های مالی، مبحث کیفیت سود مورد اقبال پژوهشگران قرار گرفته است (دهدار، ۱۳۸۶). دو دیدگاه رقیب به تشریح اثر چرخه عمر بر گزارشگری و اطلاعات شرکت‌ها می‌پردازند. دیدگاه رقابتی معتقد به افزایش کیفیت گزارشگری شرکت‌ها با طی کردن مراحل چرخه عمر و حرکت از مراحل اولیه به مراحل بلوغ و افول است. در مقابل، دیدگاه علامت‌دهی کاهش کیفیت گزارشگری طی چرخه عمر شرکت را پیش‌بینی می‌نماید (لئوز، ۲۰۰۴ و پیوتروسکی، ۲۰۰۳).

کیفیت سود ماهیتاً یک مفهوم نظری چند بُعدی بوده که تاکنون محققان برای اندازه‌گیری آن یک روش یکنواخت معرفی نکرده‌اند. علی‌رغم این موضوع، محققان در عمل، عموماً یک یا دو بُعد را در هر مطالعه مورد توجه قرار می‌دهند. برای نمونه، می‌توان به پژوهش‌های پروتی و واگن‌هافر (۲۰۱۴)، دیچو و همکاران (۲۰۱۳)، جونگ و کن (۲۰۰۲) و مایرس و سایرین (۲۰۰۳) اشاره کرد. همچنین، در ایران می‌توان از تحقیقات خواجه‌سوی و ناظمی (۱۳۸۴)، کرمی، تاجیک و مرادی (۱۳۸۵) و مشایخ و اسماعیلی (۱۳۸۵) نام برد.

اکثر پژوهش‌های صورت گرفته در ایران و جهان تنها به بررسی کیفیت سود از یک منظر در چرخه عمر شرکت‌ها پرداخته‌اند. برای نمونه، ام‌نیف (۲۰۰۹)، جلیس (۱۹۹۸) و جاگ و مک کونومی (۲۰۰۳) و جاگی (۲۰۰۶) اثر چرخه عمر بر پیش‌بینی کنندگی سود

را بررسی نمودند. امیر و لو (۱۹۹۶) بر محافظه کاری سود تأکید نمودند. مشایخی، فرجی و تحریری (۲۰۱۴) و صالح، مدرکیان و بیگدلی (۲۰۱۳) بر مربوط بودن ارزش، بولو، قربانی و رضایی (۱۳۹۱)، چن (۲۰۱۰) و استا و قیطاسی (۱۳۹۱) بر پایداری اقلام تعهدی و حقیقت و قربانی (۱۳۸۵) بر محتوای اطلاعاتی سود تأکید نمودند. چنانچه در ارزیابی کیفیت سود تنها یک بُعد یا یک مجموعه محدود از ابعاد آن در نظر گرفته شود، ممکن است نتیجه گیری صحیحی صورت نگیرد (ولوری و جنکینز، ۲۰۰۶). برای حل این مسأله در این پژوهش ابعاد مختلفی از کیفیت سود، یعنی محافظه کاری سود، قابلیت پیش بینی کنندگی سود و مربوط بودن ارزش و پایداری سود در نظر گرفته می شود و این معیارها در چرخه عمر شرکتها مورد بررسی قرار می گیرند تا مشخص شود که آیا کیفیت سود شرکتها در مراحل مختلف چرخه عمرشان تفاوت معناداری دارد یا خیر؟

ساختار مقاله در ادامه بدین شکل است: در قسمت بعد به پیشینه تحقیق پرداخته می شود. در قسمت سوم فرضیه های تحقیق ارائه می گردند. در قسمت چهارم روش تحقیق که شامل الگوهای ارزیابی کیفیت سود و روش های آزمون فرضیه ها است، مورد بحث قرار می گیرد. در قسمت پنجم یافته های تحقیق، و در نهایت، نتیجه گیری ارائه می شود.

پیشینه پژوهش

پیشینه نظری

شرکتها با توجه به هر مرحله از حیات اقتصادی خود، سیاست و خط مشی مشخصی را دنبال می نمایند. این سیاستها به گونه ای در اطلاعات حسابداری شرکتها منعکس می شود (دهدار، ۱۳۸۶). به عبارت دیگر، شرکتها طی مراحل مختلف چرخه عمرشان دارای ویژگیها و شرایط متفاوتی هستند که بر اطلاعات حسابداری و نحوه گزارشگری آنها اثر می گذارد. در این زمینه، دو دیدگاه رقیب وجود دارد که به تشریح اثر چرخه عمر بر گزارشگری و اطلاعات شرکتها می پردازند. دیدگاه نخست بیان می دارد که شرکتها در مرحله رشد برای حذف ریسک از دست دادن مزیت رقابتی شان، تمایل به گزارش اطلاعات با کیفیت پایین تر دارند و پس از تکمیل بسیاری از پروژه هایشان و ورود به مرحله بلوغ آنها کیفیت اطلاعاتشان را افزایش می دهند (پیوتروسکی، ۲۰۰۳؛ لئوز،

۲۰۰۴). با این حال، دیدگاه علامت‌دهی معتقد است که شرکت‌های در مرحله رشد تمایل دارند تا از طریق اطلاعات با کیفیت خود، فرصت‌های رشد و عملکرد آینده مطلوب خود را نشان دهند و این امر، سبب افزایش کیفیت اطلاعاتشان می‌گردد (پیوتروسکی، ۲۰۰۳؛ لئوز، ۲۰۰۴). بی‌شک، یکی از مهم‌ترین اطلاعات مورد گزارش شرکت‌ها سود آن‌ها است. با توجه به اهمیت سود برای تصمیم‌گیرندگان به عنوان مهم‌ترین عنصر صورت‌های مالی، هر روزه شاهد افزایش توجه پژوهشگران بر مبحث کیفیت سود هستیم. از آنجا که کیفیت سود مفهومی بر پایه محتوا است و افراد مختلف از اطلاعات در تصمیمات متفاوت استفاده می‌کنند، لذا امکان ارائه تعریفی جامع از آن وجود ندارد (بولو و حسنی‌القار، ۱۳۹۳).

در ادبیات موضوع، کیفیت سود به اشکال مختلفی تعریف شده است. برای مثال، دچو و چراند (۲۰۱۰) بر اساس یک رویکرد تحلیل‌گری (ارزشیابی سهام) بیان می‌کنند سودی باکیفیت‌تر است که با استفاده از آن بتوان به طور دقیق‌تری ارزش ذاتی شرکت را تعیین کرد. در این رویکرد سنجه‌هایی نظیر کیفیت ارقام تعهدی، قابلیت پیش‌بینی‌کنندگی سود، و خصوصاً پایداری سود از اهمیت برخوردار هستند. این در حالی است که بر پایه یک رویکرد «مفید بودن در تصمیم» آن‌ها بیان می‌دارند: «سود با کیفیت‌تر، اطلاعات بیشتری را پیرامون ویژگی‌های عملکرد مالی شرکت در زمینه تصمیم معین و برای تصمیم‌گیرنده‌ای معین فراهم می‌آورد» (دچو و چراند، ۲۰۱۰). بدین ترتیب، آن‌ها برای کیفیت سود سنجه‌هایی نظیر پایداری سود، قابلیت پیش‌بینی‌کنندگی سود، ارقام تعهدی غیرنرمال، هموارسازی، عدم تقارن زمانی و شناخت به موقع زیان، دستیابی به هدف، ضریب واکنش به سود، و ضعف رویه‌های کنترل داخلی را معرفی می‌کنند. رویکرد تحلیل‌گری تنها به حوزه ارزشیابی سهام محدود شده، حال آن که رویکرد مفید بودن در تصمیم، دامنه وسیع‌تری را شامل شده و هر تصمیمی را که بتوان با استفاده از سود اخذ کرد، مانند تصمیمات وام‌دهندگان، شامل می‌شود.

مرور مفاهیم فوق بیان‌گر این حقیقت است که کیفیت سود یک واژه چند وجهی است. دچو و چراند (۲۰۱۰) نیز با تأکید بر این موضوع که کیفیت سود ماهیتاً یک مفهوم

نظری چند وجهی بوده که تاکنون محققین برای اندازه‌گیری آن یک روش یکنواخت معرفی نکرده‌اند، از تعدد سنجه‌های مختلف اندازه‌گیری کیفیت سود سخن می‌گویند. در این تحقیق نیز ابعاد مختلفی از کیفیت سود، یعنی محافظه‌کاری سود، قابلیت پیش بینی کنندگی سود و مربوط بودن ارزش، در نظر گرفته می‌شود و این معیارها در چرخه عمر شرکت‌ها مورد بررسی قرار می‌گیرند تا مشخص شود که آیا کیفیت سود شرکت‌ها در مراحل مختلف چرخه عمرشان متفاوت است؟

پیشینه تجربی

ام نیف (۲۰۰۹) دریافت که هرچه عمر شرکت بیشتر باشد، صحت و کیفیت سود پیش‌بینی شده آن بیشتر خواهد شد؛ زیرا پیش‌بینی سود برای شرکت‌های جوان نسبت به شرکت‌هایی که تاریخچه طولانی و قابل اطمینانی از سود دارند، مشکل‌تر است. جاگی (۲۰۰۶) بیان می‌کند که شرکت‌های جوان قادر نیستند به خوبی تأثیرات محیط را بر عملکرد آینده خود درک کنند. از دیدگاه جلیس (۱۹۹۸) و جاگ و مک کونومی (۲۰۰۳) داده‌های تاریخی یک ورودی مهم برای فرآیند پیش‌بینی سود است، در نتیجه، پیش‌بینی سود برای شرکت‌هایی که سابقه زیادی ندارند، مشکل‌تر خواهد بود. امیر و لو (۱۹۹۶) بیان داشتند که بسیاری از ویژگی‌های شرکت بر محافظه‌کاری سود آن اثرگذار است. از جمله این ویژگی‌ها می‌توان به اندازه، چرخه عمر شرکت، و صنعت اشاره کرد. واروساویتارانا (۲۰۱۴) بیان کرد که سودآوری اثر کمتری بر بقای شرکت‌های در مرحله رشد دارد و از این رو، آن‌ها برای حفظ مزیت رقابتی خود سود با کیفیت پایین‌تری را گزارش می‌کنند.

مشایخی و همکاران (۲۰۱۴) دریافتند که مربوط بودن ارزش طی مراحل چرخه عمر شرکت‌ها تفاوت معناداری با یکدیگر ندارد. صالح و همکاران (۲۰۱۳) دریافتند که با افزایش عمر شرکت و حرکت از مرحله رشد به سمت افول، مربوط بودن ارزش اطلاعات سود کاهش می‌یابد. بولو و همکاران (۱۳۹۱) در پژوهشی دریافتند که در ایران بین طول چرخه عملیاتی و پایداری اقلام تعهدی رابطه معناداری وجود ندارد و نمی‌توان این ادعا را تأیید کرد که شرکت‌های با چرخه عملیاتی بلندتر دارای اقلام تعهدی مثبت‌تری هستند.

رحمانی و همکاران (۱۳۹۰) نشان دادند که متغیرهای چرخه عمر و اندازه شرکت، عوامل تأثیر گذار بر رابطه سودآوری و بازده بوده و باعث افزایش ضریب تعیین تعدیل شده می شوند.

چن (۲۰۱۰) دریافت که ورود متغیر چرخه عمر به الگوهای اقلام تعهدی سبب افزایش قدرت توضیح دهندگی این الگوها شده و خطای نوع اول و دوم را کاهش می دهد. نتایج حاصل از بررسی استا و قیطاسی (۱۳۹۱) نشان می دهد که میزان استفاده از اقلام تعهدی اختیاری در مراحل مختلف چرخه عمر متفاوت است؛ به طوری که میزان استفاده از اقلام تعهدی اختیاری در مرحله رشد نسبت به مرحله افول و بلوغ بیشتر و میزان استفاده از این اقلام در مرحله بلوغ نسبت به مرحله افول کمتر است. نتایج حاصل از بررسی ۴۵۰ سال - شرکت طی دوره زمانی ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۷ توسط کرمی و عمرانی (۱۳۸۹) نشان می دهد که سرمایه گذاران اهمیت (وزن) بیشتری به خالص دارایی‌های عملیاتی و سود عملیاتی غیرعادی شرکت‌های در مرحله رشد نسبت به شرکت‌های مراحل بلوغ و افول می دهند. همچنین، نتایج آن‌ها نشان می دهد که در مراحل رشد و بلوغ، سرمایه گذاران اهمیت (وزن) بیشتری به خالص دارایی‌های عملیاتی و سود عملیاتی غیرعادی شرکت‌های محافظه کار، نسبت به شرکت‌هایی که از رویه‌های حسابداری متهورانه استفاده می کنند، می دهند و در مرحله افول، عکس این موضوع صادق است.

حقیقت و قربانی (۱۳۸۵) نشان دادند که در دوره رشد و افول همبستگی جریان‌های نقدی با ارزش شرکت به شکل معناداری قوی تر از همبستگی سود با ارزش شرکت است. همچنین، نتایج پژوهش آن‌ها مؤید آن است که در دوره بلوغ محتوای اطلاعاتی سود به شکل معناداری بیشتر از محتوای اطلاعاتی جریان‌های نقدی است. با توجه به موارد ذکر شده، فرضیه پژوهش را می توان به صورت زیر مطرح نمود:
فرضیه: کیفیت سود شرکت‌ها در مراحل مختلف چرخه عمرشان متفاوت است.

روش پژوهش

در این پژوهش، برای اندازه گیری متغیرهای پژوهش به شرح زیر عمل شده است:

مطابق با پژوهش آنتونی و رامش (۱۹۹۲) برای بررسی اثر چرخه عمر شرکت، شرکت‌ها بر اساس معیارهای رشد فروش (الگوی شماره ۱)، تغییر در هزینه‌های سرمایه‌ای (الگوی شماره ۲)، عمر شرکت (الگوی شماره ۳) به سه دسته شرکت‌های رشدی، بالغ و راکد تقسیم‌بندی می‌شوند. الگوهای مذکور به شرح زیر است:

$$SG_t = ((SALES_t - SALES_{t-1}) / (SALES_{t-1})) * 100 \quad (1)$$

$$\Delta CE_t = ((CE_t - CE_{t-1}) / (CE_{t-1})) * 100 \quad (2)$$

$$AGE = CYEAR - FYEAR \quad (3)$$

که در آن؛ AGE، عمر شرکت؛ ΔCE ، رشد هزینه‌های سرمایه‌ای؛ SG، رشد فروش؛ SALES، فروش؛ CE، هزینه‌های سرمایه‌ای؛ CYEAR، سال جاری در محاسبات؛ و FYEAR، سال تأسیس شرکت است.

با توجه به جدول شماره (۱) شرکت‌ها به سه گروه تقسیم شده و به شرکت‌های رشدی امتیاز ۳، شرکت‌های بالغ امتیاز ۲ و به شرکت‌های راکد امتیاز ۱ تخصیص داده شده است. امتیازات معیارها برای شرکت جمع شده و امتیاز ترکیبی هر شرکت به دست آمده است. سپس شرکت‌ها بر اساس این امتیاز ترکیبی مرتب شده و به سه دسته تقسیم شده‌اند که شامل شرکت‌های رشدی، بالغ و راکد می‌باشد. برای هر یک از انواع شرکت‌ها معادلات مربوط به کیفیت سود برازش شده است.

جدول شماره ۱. نحوه تقسیم‌بندی شرکت‌ها در چرخه عمر

مرحله در چرخه عمر	SG	ΔCE	AGE
رشد	بالا	بالا	جوان
بلوغ	متوسط	متوسط	بالغ
افول	پایین	پایین	پیر

در این تحقیق، سعی بر آن است که ابعاد مختلفی از کیفیت سود بررسی شود. بر این اساس، برای آزمون کیفیت سود چهار بُعد (۱) محافظه‌کاری سود، (۲) قابلیت پیش‌بینی کنندگی سود، (۳) مربوط بودن ارزش و (۴) پایداری سود بررسی می‌شود.

محافظة کاری: به اعتقاد باسو (۱۹۹۷) و بارتون (۲۰۱۰) محافظه کاری منجر به پایداری کمتر سود در دوره‌های حاوی اخبار بد نسبت به دوره‌های حاوی اخبار خوب می‌شود. وی بیان می‌کند به کارگیری رویه‌های محافظه کارانه موجب می‌شود شناسایی زیان به سرعت و در دوره جاری انجام شود، در حالی که شناسایی سودها به تدریج و طی چند دوره انجام می‌گیرد. بنابراین، در حسابداری محافظه کارانه، اخبار بد با سرعت بیشتری بر سود تأثیر می‌گذارد، اما این تأثیر نمی‌تواند پایدار باشد. در مقابل، اخبار خوب زمان بیشتری را می‌طلبد که در سود منعکس شود، اما این انعکاس در دوره‌های آینده، پایداری بیشتری دارد. باسو (۱۹۹۷) با بهره‌گیری از الگوی زیر دریافت عدم تقارن سود در انعکاس اخبار خوب و اخبار بد منجر به درجات متفاوتی از پایداری می‌شود:

$$NI_{it} = \alpha + \beta_1 DR_{it} + \beta_2 RET_{it} + \beta_3 RET_{it} * DR_{it} + \varepsilon_{it} \quad (۴)$$

در این الگو؛ NI، سود خالص (همگن شده بر اساس مجموع دارایی‌ها)؛ RET، بازده سالانه سهام شرکت (درصد)؛ و DR، متغیر مجازی است و برای شرکت‌هایی که $RET < 0$ برابر با یک و در غیر این صورت، صفر در نظر گرفته می‌شود. در این الگو، بازده مثبت، نماینده اخبار خوب و بازده منفی، نماینده اخبار بد است. چنانچه بازده سهام مثبت باشد، رابطه $NI = \alpha + \beta_2 RET + \varepsilon$ به دست می‌آید که در آن β_2 نشانگر حساسیت واکنش سود به اخبار خوب است. چنانچه بازده منفی باشد، رابطه $NI = \alpha + \beta_1 + (\beta_2 + \beta_3)RET + \varepsilon$ به دست می‌آید که در آن $\beta_2 + \beta_3$ حساسیت واکنش سود را نسبت به اخبار بد نشان می‌دهد. وی معتقد است واکنش سود نسبت به اخبار بد به هنگام تر از واکنش سود نسبت به اخبار خوب است. به عبارتی، $\beta_2 > \beta_2 + \beta_3$ و در نتیجه، $\beta_3 > 0$ است. وی β_3 را ضریب عدم تقارن زمانی سود نامید که نشان دهنده محافظه کاری است.

قابلیت پیش‌بینی‌کنندگی سود: کیفیتی است که امکان پیش‌بینی حوادث گذشته یا حال را افزایش می‌دهد. زمانی که ارقام تاریخی سود توان پیش‌بینی سودهای آینده را دارا باشد، امکان ارزیابی سودآوری آینده و چشم‌انداز آینده جریان نقدی فراهم می‌شود. در این شرایط، فرض می‌شود سود از کیفیت بالایی برخوردار است. نتایج تحقیقات دچو (۱۹۹۴) بیانگر آن است که سود سال جاری عموماً پیش‌بینی‌کننده مناسبی برای جریان‌های نقدی

آینده می‌باشد. بنابراین، در این تحقیق به وسیله تجزیه و تحلیل، رابطه بین سود عملیاتی سال جاری و جریان‌های نقدی عملیاتی سال بعد، کیفیت سود بررسی می‌شود. الگوی شماره ۵ این موضوع را بررسی می‌کند:

$$CFO_{it+1} = \alpha + \beta_1 OPIN_{it} + \varepsilon_{it} \quad (5)$$

که در این الگو؛ CFO، جریان‌های نقد عملیاتی در پایان سال t+1 (همگن شده بر اساس مجموع دارایی‌ها)؛ و OPIN، سود عملیاتی (همگن شده بر اساس مجموع دارایی‌ها) است. سایر متغیرها نظیر آنچه قبلاً تعریف شده، می‌باشند.

مربوط بودن ارزش: یکی از شاخص‌های مهم کیفیت سود، مربوط بودن ارزش است. هر چه صورت‌های مالی به ارزش مربوط‌تر باشند، یعنی ارتباط نزدیک‌تری با ارزش شرکت داشته باشند، استفاده کنندگان قادر به پیش بینی دقیق‌تر ارزش خواهند شد و می‌توانند تصمیمات بهتری اتخاذ نمایند (گجراد و همکاران، ۲۰۰۸ و ۲۰۱۱). مطابق با گجراد و همکاران (۲۰۰۸ و ۲۰۱۱) مربوط بودن ارزش از طریق ضریب تعیین تعدیل شده الگوی بازده شماره ۶ به دست می‌آید:

$$RET_{it} = \alpha + \beta_1 DIV_{it-1} + \beta_2 \Delta DIV_{it} + \varepsilon_{it} \quad (6)$$

که در این الگو؛ DIV، سود سهام (همگن شده بر اساس مجموع دارایی‌ها)؛ ΔDIV ، تغییرات سود سهام (همگن شده بر اساس مجموع دارایی‌ها)؛ و RET، بازده هر سهم است. سایر متغیرها نظیر آنچه قبلاً تعریف شده، می‌باشند.

پایداری سود: پایداری سود، تداوم و ثبات سود از یک دوره به دوره بعد را ارزیابی می‌کند و از طریق رگرسیون سود دوره جاری نسبت به سود دوره قبل برآورد می‌شود. پایداری سود بالا به عنوان یک ویژگی کیفیت حسابداری بالا محسوب می‌شود. هر چه پایداری سود بالاتر باشد، یعنی شرکت توان بیش‌تری برای حفظ سودهای جاری دارد و فرض می‌شود کیفیت سود شرکت بالاتر است (دچو و دیچو، ۲۰۰۲). مطابق با دچو و دیچو (۲۰۰۲) الگوی پایداری سود به شرح معادله شماره ۷ می‌باشد:

$$NI_{it} = \alpha + \beta_1 NI_{it-1} + \varepsilon_{it} \quad (7)$$

که در این الگو؛ NI، سود خالص (همگن شده بر اساس مجموع دارایی‌ها) است؛ و سایر متغیرها نظیر آنچه قبلاً تعریف شد، می‌باشد.

جامعه و نمونه آماری

دوره مورد مطالعه یک دوره زمانی شش ساله بر اساس صورت‌های مالی سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱ می‌باشد. البته با توجه به این موضوع که برای آزمون برخی الگوهای پژوهش نیاز به محاسبه تغییرات سال «t» نسبت به سال «t-1» می‌باشد یا اینکه در برخی الگوهای استفاده شده روابط متغیرهای سال «t» با سال «t+1» سنجیده می‌شود، عملاً دوره پژوهش محدود به چهار سال است. شرکت‌های پذیرفته شده در بورس تهران جامعه آماری این پژوهش را تشکیل می‌دهند. از بین این شرکت‌ها، شرکت‌های سرمایه‌گذاری و بانک‌ها به سبب ماهیت خاص فعالیت حذف شده‌اند. در این پژوهش، شرکت‌هایی مدنظر قرار خواهند گرفت که:

۱. از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱ در بورس حضور داشته باشند.
 ۲. سال مالی آن‌ها به پایان اسفند ختم شود.
 ۳. شرکت بین سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱ تغییر سال مالی نداده باشد.
 ۴. اطلاعات مورد نیاز شرکت در دسترس باشد.
- با این اوصاف، نمونه این پژوهش ۸۴ شرکت خواهد بود. لازم به ذکر است که در این پژوهش برای هر یک از ضرایب رگرسیون از آزمون t استیودنت و برای معناداری الگوی رگرسیونی از آماره فیشر (F) در سطح ۹۵ درصد اطمینان استفاده شده است. برای مقایسه معنادار بودن تفاوت ضرایب معادلات هر سه دسته رگرسیون حاصل از سه نمونه آماری از آماره والد استفاده می‌شود و نمونه‌های سه تایی دو به دو مورد مقایسه قرار می‌گیرند (پاترنوستر و همکاران، ۱۹۹۸).
- داده‌های مربوط به نمونه تحقیق از منابعی چون ره‌آور نوین، و سایت بورس استخراج شده است.

جدول شماره ۲. آمار توصیفی داده‌های پژوهش					
انحراف معیار	میانگین	حداکثر	حداقل	شاخص متغیر	مرحله عمر شرکت
۰/۱۱۳	۰/۱۲۹	۰/۴۵۰	۰/۰۰۰	NI	
۱۰۱/۲۰۳	۶۳/۱۷۶	۵۱۷/۳۵۰	-۴۲/۹۷۰	RET	
۰/۱۳۲	۰/۱۰۶	۰/۴۲۰	-۰/۲۲۰	CFO	افول
۰/۱۷۴	۰/۲۰۱	۱/۰۳۰	۰/۰۱۰	OPIN	
۰/۱۱۳	۰/۰۵۴	۰/۶۶۰	۰/۰۰۰	DIV	
۰/۱۳۴	۰/۱۱۸	۱/۰۰۰	-۰/۲۵۰	NI	
۲۰/۲۳۹	۱۵/۵۱۰	۳۲/۱۴۳	-۶۸/۹۹۰	RET	
۰/۱۷۳	۰/۱۴۱	۱/۷۲۰	-۰/۱۹۰	CFO	بلوغ
۰/۱۶۰	۰/۱۶۱	۱/۷۵۰	-۰/۲۶۰	OPIN	
۰/۱۰۵	۰/۰۵۵	۰/۷۸۰	۰/۰۰۰	DIV	
۰/۱۱۲	۰/۰۸۷	۰/۶۱۰	-۰/۰۲۰	NI	
۵۴/۷۵۷	۲۴/۳۴۷	۲۶۱/۶۲۰	-۵۰/۹۳۰	RET	
۰/۱۲۱	۰/۰۹۳	۰/۵۲۰	-۰/۱۶۰	CFO	رشد
۰/۱۰۸	۰/۱۰۱	۰/۵۰۰	۰/۰۰۰	OPIN	
۰/۰۸۴	۰/۰۳۹	۰/۴۰۰	۰/۰۰۰	DIV	

یافته‌های پژوهش

آمار توصیفی

جدول شماره ۲ آمار توصیفی متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. همان‌طور که در جدول شماره ۲ ملاحظه می‌شود، متوسط جریان نقد عملیاتی هنگامی که شرکت در مرحله بلوغ است، بیش از سایر مراحل چرخه عمر می‌باشد (۰/۰۹۳) برای شرکت‌های رشدی، ۰/۱۴۱ برای شرکت‌های بالغ و ۰/۱۰۶ برای شرکت‌های در حال افول). همچنین، شرکت‌های در مرحله بلوغ دارای متوسط سود سهام پرداختی بیشتری نسبت به شرکت‌هایی هستند که در سایر مراحل چرخه عمر قرار دارند (۰/۰۳۹) برای شرکت‌های رشدی، ۰/۰۵۵ برای شرکت‌های بالغ و ۰/۰۵۴ برای شرکت‌های در حال افول). به عبارت دیگر، شرکت‌های در مرحله رشد برای استفاده از فرصت‌های رشد آینده خود و به دلیل کمبود نقدینگی در مراحل اولیه عمر، ترجیح می‌دهند تا وجوه نقد را حفظ نمایند.

شرکت‌های در مرحله افول نیز برای بقای بیشتر و حفظ وضعیت موجود به خروج نقد با پرداخت سود سهام تمایلی ندارند. بازده سالانه شرکت‌های رشدی (۲۴/۳۴۷ درصد) بیشتر از شرکت‌های بالغ (۱۵/۵۱۰ درصد) و کمتر از شرکت‌های در مرحله افول (۶۳/۱۷۶ درصد) است. سود سالانه شرکت‌های بالغ (۰/۱۱۸) بیشتر از شرکت‌های رشدی (۰/۰۸۷) است.

نتایج آزمون فرضیه پژوهش

جدول شماره ۳ نتایج حاصل از الگوی شماره ۴ (محافظه کاری سود) را به ترتیب برای شرکت‌های در مرحله افول، بلوغ و رشد نشان می‌دهد. با توجه به جدول شماره ۳، ضریب $DR*RET$ که محافظه کاری شرکت‌ها را نشان می‌دهد، در سه سطح متفاوت است (۰/۱۷۹) برای شرکت‌های در مرحله افول، ۰/۱۰۸ برای شرکت‌های بالغ و ۰/۰۷۳- برای شرکت‌های رشدی؛ لیکن برای هیچ کدام از دسته شرکت‌ها در سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار نمی‌باشد.

جدول شماره ۳. نتایج حاصل از محافظه کاری

متغیر	ضریب متغیر	آماره t	سطح معناداری
<i>شرکت‌های در مرحله افول</i>			
مقدار ثابت	۰/۱۲۲	۴/۲۹۷	۰/۰۰۰
RET	۰/۰۶۲	۰/۳۳۵	۰/۷۴۰
DR	۰/۱۴۲	۰/۶۱۱	۰/۵۴۵
DR*RET	۰/۱۷۹	۰/۸۰۷	۰/۴۲۵
	$F=۰/۲۶۸$	$R^2=۰/۰۲۲$	$D.W=۱/۵۳۳$
<i>شرکت‌های در مرحله بلوغ</i>			
مقدار ثابت	۰/۱۳۹	۱۳/۲۰۹	۰/۰۰۰
RET	-۰/۰۵۸	-۰/۹۳۳	۰/۳۵۲
DR	-۰/۱۲۸	-۱/۶۲۶	۰/۱۰۵
DR*RET	۰/۱۰۸	۱/۳۸۰	۰/۱۶۹
	$F=۴/۰۷۴$	$R^2=۰/۰۴۷$	$D.W=۱/۸۴۲$
<i>شرکت‌های در مرحله رشد</i>			
مقدار ثابت	۰/۰۶۴	۲/۲۹۷	۰/۰۲۸
RET	۰/۲۳۰	۱/۱۳۱	۰/۲۶۶
DR	۰/۱۰۵	۰/۴۱۷	۰/۶۷۹
DR*RET	-۰/۰۷۳	-۰/۲۹۴	۰/۷۷۰
	$F=۰/۴۳۹$	$R^2=۰/۰۳۷$	$D.W=۲/۳۸۴$

جدول شماره ۴ نتایج حاصل از الگوی ۵ (پیش‌بینی کنندگی سود) را به ترتیب برای شرکت‌های در مرحله افول، بلوغ و رشد نشان می‌دهد. بر اساس جدول شماره ۴ در سطح اطمینان ۹۵٪، پیش‌بینی کنندگی سود شرکت‌های در مرحله بلوغ (۰/۷۷۳) با آماره t معادل ۱۹/۴۱۳ و سطح معناداری (۰/۰۰۰) از سایر شرکت‌ها بیشتر است. پیش‌بینی کنندگی سود شرکت‌های در مرحله رشد (۰/۶۲۲) با آماره t معادل ۴/۸۳۱ و سطح معناداری (۰/۰۰۰) نیز بیش از شرکت‌های در مرحله افول (۰/۳۴۳) با آماره t معادل ۲/۲۱۸ و سطح معناداری (۰/۰۳۳) است. بنابراین، چرخه عمر در پیش‌بینی کنندگی سود شرکت اثرگذار است.

جدول شماره ۴: نتایج حاصل از پیش‌بینی کنندگی سود

متغیر	ضریب متغیر	آماره t	سطح معناداری
<i>شرکت‌های در مرحله افول</i>			
مقدار ثابت	۰/۰۵۴	۱/۷۳۳	۰/۰۹۱
OPIN	۰/۳۴۳	۲/۲۱۸	۰/۰۳۳
	F = ۴/۹۲۱	R ² = ۰/۱۱۷	D.W = ۲/۳۹۲
<i>شرکت‌های در مرحله بلوغ</i>			
مقدار ثابت	۰/۰۰۷	۰/۶۸۳	۰/۴۹۵
OPIN	۰/۷۷۳	۱۹/۴۱۳	۰/۰۰۰
	F = ۳۵۶/۸۵۷	R ² = ۰/۵۹۶	D.W = ۲/۱۵۹
<i>شرکت‌های در مرحله رشد</i>			
مقدار ثابت	۰/۰۲۴	۱/۱۲۲	۰/۲۶۹
OPIN	۰/۶۲۲	۴/۸۳۱	۰/۰۰۰
	F = ۲۳/۳۴۰	R ² = ۰/۳۷۰	D.W = ۲/۴۵۲

برای مقایسه معناداری این تفاوت، از آماره والد استفاده می‌شود. آماره‌های والد محاسبه شده نشان می‌دهند که تفاوت ضرایب بین شرکت‌های در مرحله بلوغ و رشد معنادار نیست، لیکن تفاوت معناداری بین شرکت‌های در مرحله افول با دو مرحله دیگر (بلوغ و رشد) وجود دارد. به عبارتی، پیش‌بینی کنندگی سود شرکت‌های در مرحله افول با

سایر شرکت‌ها متفاوت است. پیش‌بینی کنندگی سود شرکت‌های در مرحله افول کمتر از شرکت‌های در مرحله رشد و بلوغ است.

جدول شماره ۵. آماره والد ضرایب الگوی شماره ۵

۴/۶۱۱	آماره والد شرکت‌های در مرحله افول و بلوغ
۰/۹۴۲	آماره والد شرکت‌های در مرحله رشد و بلوغ
۲/۳۴۲	آماره والد شرکت‌های در مرحله افول و رشد

جدول شماره ۶ نتایج حاصل از الگوی شماره ۶ (مربوط بودن ارزش) را به ترتیب برای شرکت‌های در مرحله افول، بلوغ و رشد نشان می‌دهد. بر اساس جدول شماره ۶، هر چند ضرایب مربوط به الگوی شماره ۶ در سه سطح متفاوت است، لیکن در سطح اطمینان ۹۵٪ سود شرکت‌های نمونه در هیچ یک از مراحل چرخه عمر شرکت‌ها به طور معنادار مربوط به ارزش نبوده است.

جدول شماره ۶. نتایج حاصل از مربوط بودن ارزش

متغیر	ضریب متغیر	آماره t	سطح معناداری
<i>شرکت‌های در مرحله افول</i>			
مقدار ثابت	۶۲/۹۱۵	۳/۰۷۲	۰/۰۰۴
DIV	۰/۱۵۶	۰/۴۹۷	۰/۶۲۲
Δ DIV	-۰/۱۹۸	-۰/۶۳۰	۰/۵۳۳
	$F = ۰/۲۰۰$	$R^2 = ۰/۰۱۲$	$D.W = ۱/۹۷۲$
<i>شرکت‌های در مرحله بلوغ</i>			
مقدار ثابت	۱۹۰/۹۶۴	۱/۲۵۶	۰/۲۱۰
DIV	-۰/۰۲۶	-۰/۳۹۶	۰/۶۹۳
Δ DIV	۰/۰۰۶	۰/۰۹۳	۰/۹۲۶
	$F = ۰/۰۸۱$	$R^2 = ۰/۰۰۱$	$D.W = ۲/۰۰۸$
<i>شرکت‌های در مرحله رشد</i>			
مقدار ثابت	۱۶/۱۹۳	۱/۶۴۶	۰/۱۰۹
DIV	۰/۲۶۶	۱/۶۳۱	۰/۱۱۲
Δ DIV	۰/۰۳۱	۰/۱۸۷	۰/۸۵۳
	$F = ۱/۳۷۹$	$R^2 = ۰/۰۷۳$	$D.W = ۱/۹۴۴$

جدول شماره ۷ نتایج حاصل از الگوی شماره ۷ (پایداری سود) را به ترتیب برای شرکت‌های در مرحله افول، بلوغ و رشد نشان می‌دهد. بر اساس جدول شماره ۷ در سطح اطمینان ۹۵٪، پایداری سود شرکت‌های بالغ (۰/۷۳۸) با آماره t معادل ۱۷/۴۲۱ و سطح معناداری (۰/۰۰۰) از سایر شرکت‌ها بیشتر است. پایداری سود شرکت‌های رشدی (۰/۵۶۴) با آماره t معادل ۴/۱۵۷ و سطح معناداری (۰/۰۰۰) نیز بیش از شرکت‌های در مرحله افول (۰/۳۵۲) با آماره t معادل ۲/۲۸۶ و سطح معناداری (۰/۰۲۸) است. بنابراین، چرخه عمر شرکت‌ها بر پایداری سود آن‌ها نیز موثر است.

جدول شماره ۷. نتایج حاصل از پایداری سود

متغیر	ضریب متغیر	آماره t	سطح معناداری
<i>شرکت‌های در مرحله افول</i>			
مقدار ثابت	۰/۰۸۳	۳/۱۲۷	۰/۰۰۳
P	۰/۳۵۲	۲/۲۸۶	۰/۰۲۸
	F = ۵/۲۲۲	R ² = ۰/۱۲۴	D.W = ۱/۴۱۳
<i>شرکت‌های در مرحله بلوغ</i>			
مقدار ثابت	۰/۰۱۸	۲/۲۵۰	۰/۰۲۵
P	۰/۷۳۸	۱۷/۴۲۱	۰/۰۰۰
	F = ۳۰۳/۵۰۷	R ² = ۰/۵۴۳	D.W = ۲/۰۲۰
<i>شرکت‌های در مرحله رشد</i>			
مقدار ثابت	۰/۰۲۸	۱/۳۷۴	۰/۱۷۸
P	۰/۵۶۴	۴/۱۵۷	۰/۰۰۰
	F = ۱۷/۲۸۵	R ² = ۰/۳۱۸	D.W = ۲/۱۴۵

برای مقایسه معناداری این تفاوت از آماره والد استفاده می‌شود. آماره های والد محاسبه شده نشان می‌دهند که تفاوت ضرایب بین شرکت‌های در مرحله بلوغ و رشد معنادار نیست؛ لیکن تفاوت معناداری بین شرکت‌های در مرحله افول با سایر شرکت‌ها (بلوغ و رشد) وجود دارد. به عبارتی، پایداری سود شرکت‌های در حال افول با شرکت‌های بالغ و رشدی متفاوت است. پایداری سود شرکت‌های در حال افول کمتر از شرکت‌های در سایر مراحل چرخه عمر است.

جدول شماره ۸. آماره والد ضرایب الگوی شماره ۷	
۳/۶۸۳	آماره والد شرکت‌های در مرحله افول و بلوغ
۰/۲۶۲	آماره والد شرکت‌های در مرحله رشد و بلوغ
۲/۰۶۱	آماره والد شرکت‌های در مرحله افول و رشد

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

پژوهش حاضر در پی مطالعه اثر چرخه عمر شرکت‌ها بر کیفیت سود است. در زمینه اثر چرخه عمر شرکت بر کیفیت اطلاعات گزارش شده، دو دیدگاه رقیب، یعنی تئوری علامت دهی و تئوری رقابتی، وجود دارد. این پژوهش، در پی یافتن شواهدی تجربی در این ارتباط است. شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۱ نمونه این پژوهش می‌باشند. برای تفکیک شرکت‌ها به سه مرحله رشد، بلوغ و افول، از یک رویکرد ترکیبی بر اساس معیارهای عمر شرکت، رشد فروش و رشد هزینه، بهره گرفته شده است. برای سنجش کیفیت سود شرکت‌ها نیز از چهار معیار محافظه‌کاری، پیش‌بینی‌کنندگی سود، پایداری سود و مربوط بودن ارزش استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش حاکی از آن است که بر اساس معیارهای پایداری سود و پیش‌بینی‌کنندگی سود، کیفیت سود طی چرخه عمر شرکت‌ها، متفاوت است. بر این اساس، پیش‌بینی‌کنندگی سود و پایداری سود شرکت‌هایی که در مرحله افول قرار دارند، از سایر شرکت‌ها کمتر است. این در حالی است که بین شرکت‌های بالغ و رشدی تفاوت معناداری وجود ندارد. این موضوع که پیش‌بینی‌کنندگی سود شرکت‌های در مرحله افول کمتر از سایر شرکت‌ها است، با یافته‌های ام‌نیف (۲۰۰۹)، جلیس و همکاران (۱۹۹۸) و جاگ و مک کونومی (۲۰۰۳) و جاگی (۲۰۰۶) مطابقت ندارد. همچنین، این که پایداری سود شرکت‌های در مرحله افول از سایر شرکت‌ها کمتر است، نیز با یافته‌های جلیس و همکاران (۱۹۹۸) و جاگ و مک کونومی (۲۰۰۳) مطابق نیست. به هر حال، این نتایج را می‌توان مطابق با دیدگاه علامت‌دهی دانست و بر اساس آن تفسیر نمود. بدان معنا که در ایران شرکت‌های جوانتر (رشدی و بالغ) برای علامت دادن به بازار از عملکرد آینده‌مورد انتظار مطلوب‌شان، سود با کیفیت‌تری را گزارش می‌کنند، ولی کیفیت سود شرکت‌های در مرحله افول پایین است.

لازم به ذکر است که ضرایب مربوط به دو سنجه دیگر کیفیت سود، یعنی محافظه کاری و مربوط بودن ارزش در هیچ یک از مراحل چرخه عمر شرکت‌های نمونه معنادار نیست.

مطابق با نتایج به دست آمده از این پژوهش، به سرمایه گذاران توصیه می‌شود تا در هنگام تجزیه و تحلیل‌های مرتبط با تصمیم‌گیری پیرامون سرمایه‌گذاری در شرکت‌ها به چرخه عمر شرکت توجه نمایند، چرا که کیفیت گزارشگری مالی شرکت‌ها با عنایت به چرخه عمر شرکت ممکن است متفاوت باشد. همچنین، پیشنهاد می‌شود تا در پژوهش‌های آینده اثر چرخه عمر شرکت بر مواردی نظیر مدیریت سود مورد بررسی قرار گیرد.

منابع و مأخذ

- استا، سهراب و قیطاسی، روح‌الله. (۱۳۹۱). اثر چرخه عمر واحد تجاری بر ارقام تعهدی-اختیاری، پژوهش‌های حسابداری مالی، ۴ (۱): ۸۹-۱۰۳.
- بولو، قاسم، حسنی القار، مسعود. (۱۳۹۱). ارتباط میان کیفیت سود، عدم تقارن اطلاعاتی و هزینه حقوق صاحبان سهام، دانش حسابداری، ۵ (۱۷): ۴۹-۷۵.
- بولو، قاسم؛ قربانی، علی‌اصغر؛ و رضایی پینه‌توی، یاسر. (۱۳۹۱) تاثیر چرخه عملیاتی شرکتها بر پایداری ارقام تعهدی سود، دانش حسابداری، ۱۲ (۴۶): ۳۴-۴۷.
- حقیقت، حمید؛ و قربانی، آرش. (۱۳۸۵). رابطه سود و جریان‌های نقدی با ارزش شرکت در چارچوب الگو چرخه عمر، چشم‌انداز مدیریت، ۱۵ (۲۱ و ۲۲): ۲۰۱-۲۱۹.
- خواجه‌جوی، شکرالله؛ و ناظمی، امین. (۱۳۸۴). بررسی ارتباط بین کیفیت سود و بازده سهامداران با تأکید بر نقش ارقام تعهدی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۱۲ (۴۰): ۳۷-۶۰.
- دهدار، فرهاد. (۱۳۸۶). طراحی و تبیین الگوهای برتر ارزش‌گذاری مبتنی بر عایدات حسابداری و جریان وجوه نقد در فرآیند چرخه عمر شرکت، رساله دکتری حسابداری، دانشگاه تربیت مدرس.
- رحمانی، علی؛ مسجد موسوی، میر سجاده؛ و قیطاسی، روح‌الله. (۱۳۹۰). بررسی رابطه سودآوری و بازده با توجه به چرخه عمر و اندازه شرکت، تحقیقات حسابداری، ۳ (۹): ۱-۱۸.

- کرمی، غلامرضا؛ تاجیک، کامران؛ و مرادی، محمد تقی. (۱۳۸۵). بررسی رابطه بین کیفیت سود و افزایش سرمایه از محل مطالبات سهامداران در شرکت های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۱۳ (۴۴): ۷۱-۸۴.
- کرمی، غلامرضا و عمرانی، حامد. (۱۳۸۹). تاثیر چرخه عمر شرکت و محافظه کاری بر ارزش شرکت، *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۱۷ (۵۹): ۷۹-۹۶.
- مشایخ، شهناز و اسماعیلی، مریم. (۱۳۸۵). بررسی رابطه بین کیفیت سود و برخی از جنبه های اصول راهبردی در شرکت های پذیرفته شده در بورس تهران، *بررسی‌های حسابداری و حسابرسی*، ۱۳ (۴۵): ۲۵-۴۴.
- Amir, E. and Lev, B. (1996). Value relevance of nonfinancial information: the wireless communications industry. *Journal of Accounting and Economics*, 22 (1-3): 3-30.
- Anthony, J. and Ramesh, K. (1992). Association between accounting performance measures and stock prices. *Journal of Accounting and Economics*, 4: 203-227.
- Barton, J., Hansen, T.B. and Pownall, G. (2010). Which Performance Measures Do Investors Around the World Value the Most--and Why? *Accounting Review*, 85 (3): 753-789.
- Basu, S. (1997). The conservatism principle and the asymmetric timeliness of earnings, *Accounting Economic*, 24: 3-37.
- Chambers, A.E. and S.H. Penman. (1984). Timeliness of reporting and the stock price reaction to earnings announcements. *Journal of Accounting Research*, 22: 21-47.
- Chen, X., Yang, W., and Huang, D. (2010). Corporate life cycle and the accrual model: An empirical study based on Chinese listed companies. *Frontiers of Business Research in China*, 4 (4): 580-607.
- Dechow, P. (1994). Accounting earnings and cash flows as measures of firm performance the role of accounting accruals. *Journal Accounting Economic*, 18: 3-42.
- Dechow, P., and Dichev, I. (2002). The quality of accruals and earnings: the role of accrual estimation errors. *Accounting Review*, 77: 35-69.
- Dechow, P., Ge, W. and Schrand, C. (2010). Understanding earnings quality: a review of the proxies, their determinants and their consequences, *Journal of accounting and economics*, 50: 344-401.
- Eng, L.L. and Mak, Y.T. (2003). Corporate governance and voluntary disclosure. *Journal of Accounting and Public Policy*, 22: 325-345.
- Gjerde, Ø., Knivsfla, K. and Sættem, F. (2011). The value relevance of financial reporting in Norway 1965-2004. *Scandinavian Journal of Management*, 27: 113-128.
- Gjerde, Ø., Knivsfla, K. and Sættem, F. (2008). The value-relevance of adopting

- IFRS: evidence from 145 NGAAP restatements. *Working Paper*, Norwegian School of Economics and Business Administration, Norway.
- Jaggi, B., Chin, C., Lin, H.W. and Lee, P. (2006). Earnings forecast disclosure regulation and earnings management: evidence from Taiwan IPO firms, *Review of Quantitative Finance & Accounting*, 26: 275-99.
 - Jelic, R., Saadouni, B. and Briston, R. (1998). The accuracy of earning forecasts in IPO prospectuses on the Kuala Lumpur Stock Exchange. *Accounting & Business Research*, 29 (3): 57-66.
 - Jog, V., and McConomy, B.J. (2003). Voluntary disclosure of management earnings forecasts in IPO prospectuses. *Journal of Business Finance & Accounting*, 30: 125-167.
 - Jung, K. and Kown, S.Y. (2002). Ownership structure and earnings informativeness: evidence from Korea. *The International Journal of Accounting*, 37: 301-325.
 - Leuz, C. (2004). Proprietary versus nonproprietary disclosures: evidence from Germany, in Leuz C., D. Pfaff and A. Hopwood. *The Economics and Politics of Accounting*, 15: 10-24.
 - Mashayekhi, B., Faraji O., and Tahriri, A. (2014). Accounting disclosure, value relevance and firm life cycle: Evidence from Iran. *International Journal of Economic Behavior and Organization*. 1 (6): 69-77.
 - Mnif, A., (2009). Corporate governance and management earnings forecast quality: evidence from French IPOs, *Working Paper*, University of Sfax, High School of Commerce, Sfax.
 - Myers, J.N., Myers, L.A. and Omer, T.G. (2003). Exploring the auditor _ client relationship and quality of earnings: A case for mandatory auditor rotation. *Accounting Review*, 78: 779-800.
 - Paremster, R., Brame, R., Mazaerolle P. and, Piquero, A. (1998). Using the correct statistical test for the equity of regression coefficients. *Criminology*, 36: 859-866.
 - Perotti P. and Wagenhofer A. (2014). Earnings quality measures and excess returns, *Journal of Business Finance and Accounting*, forthcoming.
 - Piotroski, J. (2003). Discretionary segment reporting decisions and the precision of investor beliefs. *Working Paper*, University of Chicago.
 - Saleh, F.K., Madrakian, H. and Ziaee, M.T. (2013). The impact of life cycle on the value-relevance of cash flows versus accrual financial information: An empirical study based on Tehran Stock Exchange, *Management Science Letters*, 3: 2251-2258.
 - Velury, U. and Jenkins, D.S. (2006). Institutional ownership and the quality of earnings. *Journal of Business Research*, 59: 1043-1051.
 - Warusawitharana, M. (2014). Profitability and the lifecycle of firms, board of governors of the federal reserve system. *Working paper*.
 - Xie, H. (2001). The mispricing of abnormal accrual, *Accounting Review*, 76: 357-373.